

VALORIFICAREA EFICIENTĂ A RESURSELOR DE INFORMARE: COMPETENȚE PROFESIONALE ALE PERSONALULUI DE SPECIALITATE DIN BIBLIOTECI

Ludmila CORGHENCI

Rezumat: Autorul accentuează interrelaționarea dintre activitatea eficientă a bibliotecii și profesionalizarea personalului din bibliotecă, fundamentată pe corelarea și similitudinea între formarea inițială (de bază) și formarea profesională continuă (formală, nonformală și informală). Aspectele profesionalizării bibliotecarilor sunt abordate în contextul temei anului profesional „Dezvoltarea colecțiilor ca bază pentru edificarea unei infrastructuri solide de partajare a cunoștințelor”.

Cuvinte-cheie: competențe profesionale, colecții de bibliotecă, resurse de informare, Centrul Național de Formare Continuă în Biblioteconomie și Știința Informării din cadrul Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova.

Abstract: The author emphasizes the inter-relationship between the efficient activity of the library and the professionalization of library staff, based on correlation and similarity between initial (basic) education and continuous professional education (formal, non-formal and informal). Aspects of professional development of librarians are approached in the context of this professional year themed „Collection development as a basis for building a solid knowledge sharing infrastructure”.

Keywords: professional skills, library collections, information resources, The National Center for Continuous Education in Librarianship and Information Science within the National Library of the Republic of Moldova.

Forumul Managerilor din Sistemul Național de Biblioteci, organizat la 26 noiembrie 2025 cu genericul „Dezvoltarea colecțiilor ca bază pentru edificarea unei infrastructuri solide de partajare a cunoștințelor”, a aprobat prioritățile profesionale pentru anul 2026. Un generic al forumului așteptat și confirmat de rolul și

importanța resurselor de informare în activitatea bibliotecii, în dezvoltarea comunităților cu membri activi și competenți.

Buna gestionare și asigurarea accesului la resursele de informare depind, în mare măsură, de formarea inițială (de bază) a personalului de specialitate din biblioteci, precum și de deschiderea acestora pentru dezvoltarea competențelor profesionale, îmbrățișarea culturii învățării. Este vorba despre asigurarea coerenței dintre programele de învățământ superior și profesional-tehnic și ofertele de formare profesională continuă, orientate spre adaptarea personalului la cerințele societății în schimbare [8, p. 36].

Studiul „Cercetarea necesităților de formare profesională continuă a personalului de specialitate din biblioteci”, realizat de Centrul Național de Formare Profesională Continuă în Biblioteconomie și Știința Informării din cadrul Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova (CNFPC BNRM) în decembrie 2026, identifică drept cea mai mare nevoie dezvoltarea competențelor de specialitate (75,4% din numărul total al respondenților). Este o situație care se repetă an de an (studiul menționat este realizat, de regulă, anual), fiind necesare eforturi considerabile din partea prestatorilor de instruire (corelare cu competențele de bază, actualizări și revizuirii de programe și altele) [1].

Datele statisticii oficiale relevă o descreștere a numărului de personal de specialitate cu studii de profil în bibliotecile sistemului național [2; 4; 5]. Motive sunt multiple: atât obiective (reducerea numărului de biblioteci, nivelul salarizării și altele), cât și cele care țin de insuficiența pregătirii cadrelor pentru biblioteci în instituțiile de învățământ, îndeosebi la ciclul licență (număr redus de studenți doar la învățământul fără frecvență, care, de fapt, deja completează rândurile personalului de specialitate), lipsa tinerilor specialiști, „îmbătrânirea” personalului, angajări ale personalului cu studii în alte domenii, fluctuația personalului, imaginea nefavorabilă a profesiei etc.

În contextul celor menționate, devine importantă problema profesionalizării personalului din biblioteci, fundamentată pe corelarea și relaționarea între formarea inițială (de bază) și formarea profesională continuă (formală, nonformală și informală). Specialiștii identifică profesionalizarea ca un proces de dobândi-

re a competențelor, calificărilor și a unei conduite etice specifice unei profesii, care implică formarea inițială (de bază), formarea continuă, standardizarea cunoștințelor și respectarea unor norme deontologice pentru a atinge un înalt nivel de performanță [9].

Ținând cont de tema anului profesional 2026, prioritățile acestuia, în continuare vom prezenta competențele atribuite bibliotecarilor de calificare medie și licențiați prin formarea inițială (de bază). Este vorba despre competențele standardizate, prevăzute în documentele aprobate de Consiliul Național pentru Calificări în perioada 2023-2024 [6; 7]. Menționăm că standardele de calificare abordează educația bazată pe competențe, fapt important pentru asigurarea coerenței între formarea profesională de bază și educația profesională continuă [8].

Astfel, domeniul „Gestionarea colecțiilor și prelucrarea resurselor de informare” solicită din partea bibliotecarilor de calificare medie (studii profesionale tehnice postsecundare) următoarele competențe [6, pp. 9-10]:

- *gestionarea resurselor de informare* (a realiza analiza resurselor; a analiza piața editorială în scopul achizițiilor; a completa registrele de evidență a colecțiilor);
- *prelucrarea tehnică a resurselor* (în conformitate cu actele normative privind gestionarea colecțiilor de bibliotecă);
- *prelucrarea biblioteconomică a resurselor de informare* (a efectua înregistrări bibliografice);
- *gestionarea sistemului de cataloage* (a cataloga documentele; a aplica regulile de ordonare a fișelor de catalog și de redactare a cataloagelor în corelare cu aranjarea colecțiilor);
- *întreținerea colecțiilor* (a aplica normele de aranjare a documentelor, de reamplasare și verificare a unităților de depozitare; a realiza inventarierea și casarea documentelor în conformitate cu actele normative);
- *conservarea resurselor de informare* (a asigura condiții optime de depozitare, igienizare, recuperare, recondiționare și digitizare).

Bibliotecarul licențiat în științe ale comunicării este caracterizat prin mai multe competențe privind gestionarea resurselor de informare [7, pp. 10-11]:

- *culegerea informațiilor cu privire la piața infodocumentară* (a prospecta piața informațională/editorială în conformitate cu nevoile de informare ale utilizatorilor, identificând sursele de dezvoltare a resurselor de informare);
- *conformarea colecțiilor la cererile de informare* (a analiza actualitatea resurselor în funcție de necesitățile/cererile membrilor comunității);
- *constituirea și menținerea colecțiilor* (a aplica proceduri de constituire a unei colecții relevante de documente, inclusiv digitale; a aplica metode de evidență în diverse tipuri de registre și metode de aranjare și reamplasare a colecțiilor);
- *asigurarea prezervării colecțiilor* (a aplica principii și metode de arhivare, conservare și restaurare a documentelor);
- *evaluarea colecțiilor* (a efectua proceduri de evaluare a colecțiilor în baza criteriilor stabilite de cadrul normativ, analizând circulația și alți indicatori de performanță).

Bazându-se pe competențele prevăzute pentru formarea inițială (esențială), formarea profesională continuă a bibliotecarilor pune accent pe anumite particularități ale bibliotecarilor ce țin de personalitatea fiecăruia dintre ei, conținuturi și nevoi de dezvoltare, influențate de schimbările societății cunoașterii și informaționale.

Revenind la genericul și prioritățile anului profesional 2026, prezentăm ce au menționat respondenții studiului „Cercetarea necesităților de formare profesională continuă a personalului de specialitate din biblioteci” la solicitarea *Vă rugăm să specificați domeniile în care considerați că aveți nevoie de formare profesională în contextul priorităților și inițiativelor profesionale ale anului 2026*. Rezultatele studiului indică o preferință clară privind aspectele: catalogarea și clasificarea documentelor (54,8%) achiziția, prelucrarea documentelor și organizarea colecțiilor (51%); gestionarea și dezvoltarea colecțiilor (42,4%); asigurarea accesului optim pentru utilizatori (30,9%). Acest fapt reflectă o nevoie de acces la instruiri practice, axate pe prioritățile și inițiativele anului profesional și orientate pentru creșterea nivelului de dezvoltare a competențelor de specialitate[1; 3].

Concluziile de mai sus sunt confirmate și prin răspunsurile respondenților la întrebarea *Care competențe noi le considerați*

utile în contextul priorităților și inițiativelor profesionale ale anului 2026? 57,1% dintre respondenți optează pentru competențe privind evidența și prelucrarea documentelor digitale, 49,2% – pentru managementul colecțiilor digitale. Mai puțini bibliotecari optează pentru domeniile de perspectivă, cum ar fi: utilizarea tehnologiilor cloud și a instrumentelor de analiză (36%), preservare digitală, copyright și acces deschis (25,3%), metadate și arhivare web (29,2%). Acest lucru poate indica fie o lipsă de interes, fie percepția că aceste competențe nu sunt o prioritară. Se poate concluziona că bibliotecarii sunt mai mult atrași de activitățile de formare cu aplicabilitate imediată, orientate pentru activitatea de zi cu zi [1].

Analiza răspunsurilor la întrebarea *Pentru perioada următoare, ce instruirii ați dori să urmați?* sugerează mai multe teme privind gestionarea colecțiilor și prelucrarea resurselor de informare: specificul organizării și dezvoltării colecțiilor în funcție de specificul bibliotecilor; elaborarea cadrului de reglementare al bibliotecii (strategii, politici și altele); CZU, catalogarea documentelor; standarde de profil; accesul deschis și știința deschisă; evaluarea colecțiilor etc.

CNFPC din cadrul BNRM, funcționând în scopul satisfacerii nevoilor de formare profesională a personalului de specialitate, va extinde și va diversifica gama de programe de formare a competențelor. Această activitate este fundamentată atât pe actualizarea programelor în baza competențelor standardizate de formare profesională inițială (de bază) în domeniul biblioteconomic, cât și pe rezultatele studiilor anuale ale nevoilor de formare continuă. Astfel, în sprijinul capacitării bibliotecarilor privind dezvoltarea și gestionarea colecțiilor ca pilon al satisfacerii necesităților membrilor comunităților, oferta de formare a CNFPC BNRM va fi orientată spre:

- integrarea în cursul modular „Bazele biblioteconomiei și științelor informării” a modului „Organizarea și dezvoltarea colecțiilor bibliotecii. Resurse de informare” (destinat noilor angajați în biblioteci, personalului cu studii în alte domenii);
- formarea de formatori, care, urmând instruirile CNFPC, vor concepe, proiecta, organiza și susține programe similare în rețea/instituție; Aceste programe de formare vor dezvolta anumite abilități și vor îmbunătăți cunoștințele bibliotecarilor în

- domeniul achizițiilor și dezvoltării colecțiilor de documente;
- instruirei tematice de scurtă durată, platforme de discuții și dezbateri, axate pe cunoașterea noilor contexte;
 - includerea în instruirile cu alte tematici a aspectelor ce țin de sinergia colecțiilor/resurselor de informare și altor domenii de activitate bibliotecară – diversificarea și personalizarea serviciilor, activitatea bibliografică, cercetarea etc.;
 - crearea și asigurarea accesului la suporturi de materiale educaționale, metodologice, e-portofolii privind organizarea și dezvoltarea colecțiilor – ca suport pentru educația informală a personalului de specialitate.

Menționăm că este important de a reveni la cadrul documentar instituțional – strategia de dezvoltare a bibliotecii, regulamentul privind gestionarea colecțiilor, politicile de profil – acestea reflectând influența competențelor profesionale asupra calității și funcționalității colecțiilor de bibliotecă. Reliefăm această recomandare și în contextul celei de-a doua evaluări obligatorii a bibliotecilor, care va fi efectuată în perioada 2026-2027.

Societatea, fiind în continuă schimbare evolutivă, prezintă exigențe sporite față de personalul de specialitate din biblioteci. Formarea profesională continuă a acestora devine o necesitate vitală, o condiție esențială pentru poziționarea bibliotecii ca centru comunitar, informațional, educațional, de cultură în comunitate/instituție. CNFPC BNRM rămâne un promotor activ al dezvoltării profesionale a bibliotecarilor, contribuind la îmbunătățirea continuă a imaginii profesionale și sociale a acestora.

Referințe bibliografice

1. CORGHENCI, Ludmila. Necesitățile de formare profesională continuă a personalului de specialitate din biblioteci: rezultate ale studiului național (decembrie, 2025). *Magazin bibliologic*. 2026, nr. 1-2. În proces de editare.
2. CORGHENCI, Ludmila. Studiul necesităților de dezvoltare a competențelor profesionale ale personalului de specialitate din biblioteci: rezultate, analize, perspective. *Magazin bibliologic*. 2024, nr. 3-4, pp. 53-64. Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/53-64_9.pdf [accesat 2026-02-06].

3. *Priorități profesionale pentru anul 2026*. Aprobate la Forumul Managerilor din Sistemul Național de Biblioteci, 26 noiembrie 2025. 6 p. Manuscris.
4. *Raport statistic centralizator privind activitatea Sistemului Național de Biblioteci în anul 2024*. Disponibil: <http://www.bnrm.md/index.php/profesional/statistica/statistica-de-biblioteca> [accesat 2026-02-06].
5. *Raport statistic centralizator privind activitatea Sistemului Național de Biblioteci în anul 2023*. Disponibil: <http://www.bnrm.md/index.php/profesional/statistica/statistica-de-biblioteca> [accesat 2026-02-06].
6. *Standard de calificare*. Bibliotecar de calificare medie. Nivelul 4 CNC. Aprobate prin decizia nr. 26 din 29 martie 2024 a Consiliului Național pentru Calificări. Disponibil: https://mecc.gov.md/sites/default/files/4_cnc_bibliotecar_calificare_medie.pdf [accesat 2026-02-06].
7. *Standard de calificare*. Calificarea Licențiat în Științe ale comunicării (Biblioteconomie, asistență informațională și arhivistică). Nivelul 6 CNC. Aprobate prin Decizia nr. 18 din 6 noiembrie 2023 a Consiliului Național pentru Calificări. Disponibil: https://mecc.gov.md/sites/default/files/6_cncbiblioteconomie_asistenta_informatiionala_si_arhivistica.pdf [accesat 2026-02-01].
8. ȚURCAN, Nelly. Alinierea competențelor și a standardelor de calificare în domeniul biblioteconomiei și științei informării la cerințele pieței muncii. Studiu de caz din Republica Moldova. *Magazin bibliologic*. 2024, nr. 3-4, pp. 35-52. Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/35-52_1.pdf [accesat 2026-02-01].
9. VICOL, Nelu; Lilia POGOLȘA; Dumitru PATRAȘCU; Mariana ZUBENSCHI și Angela GROZA. *Paradigma de profesionalizare a cadrelor didactice în contextul provocărilor societale*. Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău, Institutul de Cercetare, Inovare și Transfer Tehnologic. Chișinău, 2022. 150 p. ISBN 978-9975-46-666-0. Disponibil: <https://dir.upsc.md/handle/123456789/4918/Paradigma-profesionalizarii-cadre-didactice.pdf#:~:text=de%20profesionalizarea%20cadrelor%20didactice.%20Perioada%20celor%20peste,c%C3%A2t%20C8%99i%20referitor%20la%20formarea%20cadrelor%20didactice> [accesat 2026-02-03].